

Sedanja in bodoča Rusija.

Po najnovejših virih pisal A. G.

Trgovska politika.

Tačnik ruskega trgovskega zastopstva na Dunaju dr. Roman Wolsky je imel v »Handelsmuseum« predavanje, iz katerega posnemamo naslednje poročilo:

V Rusiji sami je trgovina popolnoma prosta. Kar si torej kdo pridobi v trgovini, je — njegova last.

Vsa trgovina preko državnih mej pa je — državni monopol, t. j. vsa zunanja trgovina je v oblasti države. Najvišji cilj monopola je, da se izmenjava blaga (izvoz in uvoz) izravnava in vodi v interesu ljudskega in državnega gospodarstva. Država je izdelala dobro proučen načrt, po katerem vodi vsa produkcijo državnih obratov in ima v evidenci izdelke zasebnikov, da jih more potom monopola prodajati za tužino. Sozvezje sovjetskih republik je najvišji politični in gospodarski voditelj te trgovine in je v tem oziru suveren. Monopol zunanje trgovine je torej del suverenih pravic Sužaja.

Za izvrševanje tega monopola je bil ustanovljen ljudski komisariat za zunanjo trgovino. Nihče, niti kak drugi ljudski komisariat ne, ne more sklepati kake kupčije z inostranstvom. Da je kontrola še strožja, je celo ta ljudski komisariat v svoji organizaciji razdeljen v dva oddelka, in sicer v komercialni in regulacijski ali nadzorstveni; drugi je nad prvim. Enako so razdeljena vsa trgovska zastopstva v tujini. Prvi oddelki kupčije izvršuje, drugi jih nadzoruje.

Za vsak uvoz ali izvoz mora dati regulacijski oddelki ljudskega komisariata posebno dovoljenje ali licenco. Ta dovoljenja se morejo izdajati pa edino le v okviru že prej določenega gospodarskega načrta. Brez takega dovoljenja ne more nič čez mejo. — Vlada hoče biti gotova, da ne bo v nobenem slučaju potreseno državno ravnotežje!

V letu 1920 do 1922 je znašal uvoz 513 milijonov zlatih rubljev, izvoz pa le 103 milijone forej nad 400 mil. več uvoza. — Tako razliko je hotela vlada za vsako eno onemogočiti — in dosegla je svoj namen z licencami, ki jih je trdovratno odmerjala po načrtu, da uvoz ne sme prekorajiti izvoza. Konec leta 1923 je pokazal že preostanek izvoza za 25 milijonov zlatih rubljev. Iz tega

je umljiva strogost v izdajanju licenc za uvoz in tudi izvoz.

Ob takem strogem sistemu je jasno, da uspehi zunanje trgovine niso zavisni od slučajev (izvzemski nepričakovane prirodne katastrofe).

Sovjetska Rusija je agrarna država. Pred vojno je bila največji izvoznik vseh možnih surovin, obenem pa je bila najboljši kupec industrijskih izdelkov inozemstva. Stiri leta svetovne vojne in tej sledeča meščanska vojna so v Rusiji uničila kmetijsko gospodarstvo in domačo industrijo. V prvem letu miru, 1921, so skušali povzdigniti kmetijstvo za pridelovanje surovin, ki jih inostranstvo potrebuje in za nje daje industrijske izdelke. Rusko gospodarstvo je moralo biti obnovljeno in vzgajeno po načrtu, da čim prej doseže predvojno višino in zavzame svoje častno mesto v svetovnem gospodarstvu. — Zategadelj je razumljivo, zakaj monopol v zunanji trgovini in toliko strogost v izdajanju uvoznih dovoljenj.

Defenzivno plat ruskega gospodarstva naj pojasni še carinski tarif, ki smo ga povzeli iz onega od l. 1913—1916. Carine so *iskalne* (čaj, kava, kakao in podobno) in strogo *prohibitivne* za industrijske izdelke. Imamo tudi *diferencialne* carine z ozirom na razne meje, preko katerih prihaja tuje blago. (Zašel bi predaleč, ako bi razložil vso to carinsko politiko! Omenim le, da so carine bile odmerjene tako, da so pazile na interese poljedelstva.) Ali »kitaškega zidu« okoli Rusije ni. Ni mogoče izločiti brez zlih posledic tako velike države, ki obsega šestino sveta, in zato je bilo izdanih več naredb, po katerih more inozemstvo sodelovati na obnovi Rusije.

Za kupčijo z Rusijo so najbolj primerne takozvane »mešane družbe«, karkoršnih je zdaj že šest, med temi dve na Dunaju; sledilo jih bo kmalu več, in sicer v glavnem tako, da se bodo družbe pečale le s trgovino določenih izdelkov, ne na sploh. — Zunanje trdve se prepuste v Rusiji tudi na ta način, da tu registrirajo svoje zastopnike, patente in znamke. Možna pa so tudi konsignacijska skladišča in končno — *koncesije*. — Ptuj kapital se more v Rusiji uveljaviti brez rizika. O tem morda posebej kaj več.

Naša parlamentarno - politična kriza.

Socijalistični poslanec Nedeljko Divac je priobčil v beograjski »Politiki« pod tem naslovom zanimiva, dasiravno le tendenciozno zamišljena izvajanja o naših trenutnih notranje-političnih razmerah.

G. Divac ugotavlja predvsem, da sedanja parlamentarno-politična kriza nikakor ni iznenadenje za politične ljudi. Krizo je povzročil prihod poslancev Radičeve stranke. Z vstopom te velike skupine poslancev v narodno skupščino niso izgubili samo radikalni možjosti za nadaljnje vladanje, temveč so nastopili tudi drugi značilni dogodki.

Najprej je prišlo do razkola v demokratski stranki. Potem konflikti v vrstah same radikalne stranke in sicer radi vprašanja verifikacije mandatov radičevskih poslancev. Sedanja kriza ni prišla nenkrat. Živimo v stanju neprestane socialne in politične krize od osvoboditve sem. Sedanja kriza je samo bolj akuten moment v tej stalni krizi. Vzroki te krize pa ne ležijo, kakor to mnogi navadno trdijo, v borbi za ali proti centralizmu. Vzroki so v naših kompliciranih in zelo različnih gospodarskih in socialno-političnih odnosih.

Treba je pogledati samo na naše posamezne kraje, da vidimo med njimi velikanske razlike v gospodarskem, prometnem, prosvetnem in političnem oziru. Slovenija, Južna Srbija ali Črna gora predstavljajo popolnoma nasprotno svetovje. Treba je pomisliti tudi na kulturne in verske razlike.

V tem je treba iskati v prvi vrsti vzroke za našo politično krizo, ki je toplot naša svoj izraz zlasti v parlamentarni krizi. Konflikti v parlamentu so samo odmev navedenih razlik.

Povdaranje centralizma, avtonomizma ali federalizma s strani posameznih političnih skupin je samo maska za izvestne socialno-politične težnje. G. Divac meni, da so radikalni zato najdoslednejši borci za centralistično državno ureditev, da morejo braniti interese svoje buržoazije.

Klerikalci in slovenski muslimani zahtevajo avtonomijo zato, ker mislijo, da bi mogli v avtonomistično urejeni državi najbolje ohraniti svoj stanovski in verski vpliv na neprosvetljene mase v svojem področju. Tudi hrvatska seljaška republikanska stranka ima v bistvu iste motive pri svoji zastareli zahtevi o plemenski razdelitvi države.

Iz teh okoliščin izhajajo vsi parlamentarno-politični in drugi politični konflikti v naši državi. Vse politične skupine izvajajo do absurdnosti svoje stališče. Pristaši centralizma smatrajo vsa-

države. Tudi avtonomisti in plemenski separatisti gredo do brezmišelnosti v svojih zahtevah. N. pr. radičevska zahteva, ki je poudarila v svojem ustavnem načrtu, da ima vsak del naše države pravico, da pove, ako hoče ostati v sestavi naše države ali ne. To pomeni dovesti načelo samoodločbe do paradosa. Ravno tako zahtevajo avtonomisti ohranitev starih zgodovinskih pokrajin, če tudi so te v sedanjih spremenjenih razmerah neizvedljive in nemožne, ter bi bile škodljive zlasti za pravilni gospodarski, socialni in tudi politični razvoj naše države.

V našem političnem življenju vlada tak nered, da se medsebojno večjeje stranke, ki so v diametralnem nasprotju glede najbistvenejših točk svojega političnega in socialnega programa. To je baš sedanji blok in tak slučaj je bila tudi bivša radikalno-demokratska koalicijska, kateri so pomagali tudi bosanski muslimani in slovenski kmetje.

Vse to škoduje našemu javnemu življenju, ki je popolnoma zaposleno s političnimi borbami, obenem pa zanemarljivo gospodarski, prometni in kulturni razvoj naše države. G. Divac obtožuje radikale in demokrate, ker niso forsirali državnega in narodnega edinstva potem gospodarskega, prometnega in kulturnega razvoja.

Kljub kompliciranosti krize, obstoja možnost, da ta kriza počasi preneha. Toda zato je treba pač dobre volje in več takta ravno pri onih, ki so si vzeli patent na državotvornost. Treba se je ravnati po zakonih in zdravih parlamentarnih običajih. Vsa mora imeti priliko, da sodeluje v državnem političnem življenju.

Ta pot najbrž ne bo dovela takoj do razpleta naših političnih razmer, toda je edina, ki more dovesti do tega. Na ta način bi se uverila tudi naša široka javnost, da teče naša politično življenje po poti zakonitosti. Ta vtis ne bi bil brez vrednosti vsaj za zmanjšanje političnih strasti.

G. Divac končno meni, da se ne sme pričakovati preveč od novih volitev, ki nam morejo prinesiti celo velika iznenađenja.

Sokolstvo.

Letošnji zlet mariborskega Sokolskega okrožja se bo vršil dne 22. junija na Pragerskem okrožni pešizlet pa dne 15. junija k Sv. Lenartu v Slov. gorah.

Sokol I. Prosvetni odsek priredi danes v soboto dne 5. aprila ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih predavanje. Predava dr. Franc Čadež: »O skrivnostih elektrike«.

Sredozemska politika.

Jugoslavija meji z eno celo četrtino svoje državne meje na Jadransko morje, ki tvori njena vrata v svet. V našem narodu ta geopolitična resnica še nima tako globokih korenin, kakor bi jo po svoji važnosti in dalekoosežnem pomenu morala imeti. Kajti vsuška gorovja, ki spremljajo našo obalo od Sušaka do Skadra, otežkočajo vpliv morja na notranjost, jo odrežajo takorekoč od »velikega sveta«: naš narod je usmerjen v kontinentalno mentaliteto in kontinentalna je v splošnem tudi naša politika. »Jadranska straža« bo imela še veliko dela, da bo obrnila pogled naših ljudi tudi na morje in jih poučila, da more koncem koncev le varovanja interesov na jadranskih valovih dati Jugoslaviji besedo tudi v svetovni politiki. V splošnem zasledujemo razvoj sredozemske politike raznih evropskih držav vse premo. Morda bo sledeči pregled njenega sedanega stanja, kakor ga vidi H. Lautensack v odlični berlinski reviji »Zeitschrift für Geopolitik« (1924, 2. zvezek), zanimal toliko bolj. Nemčija zasleduje kljub pozornemu položaju, v katerem se nahaja, pregrupacijo sil v Sredozemskem morju z odprtimi očmi; koliko važnejši so ti problemi za nas, ki živimo vendar v državi, ki bo že vsled svoje geografske lege kot posrednica med Srednjo Evropo in Levantom v bodočnosti igrala v Sredozemskem morju tudi svojo vlogo! Lautensack izvaja v glavnem sledeče:

Politična slika sredozemskega območja se je od konca vojne sem znatno izpremenila. Doslej so bile tu glavne politične črtnice te, da so Angleži (kojih država leži izven Sredozemskega morja) preprečili celotno Sredozemsko kotlino s svojimi mrežami, od Gibraltara do Carigrada in celo do Črnomorske kotline, med tem ko so sredozemske države, Španija, Francija in Italija, vezle niti od svojih do afriških obal. Odkar se je vršila (v poletju 1923) britska državna konferenca, povdajajo Angleži z zelo odločno vojaško plat svojega stališča v Sredozemskem morju. V kratkem se bo tam nahajalo vseh 10 drednotov vrste Queen Elisabeth in Royal-Sovereign in 4 vrste Iron-Duke, ki spadajo med najboljše angleške bojne ladje. Ze to dokazuje, da položaj Angležev tukaj ni več tako trden: trije dogodki zadnjega časa so ga omajali. Prvič je tangerska pogodba med Francijo, Anglijo in Španijo v januarju 1924 odpravila internacionalizacijo Tangerja, ki so jo bile leta 1904 sklenile evropske velesele na angleški pritisk, in ne samo de facto, tudi de jure je sedaj ta južni steber edinega naravnega vhoda v Sredozemsko morje v rokah najmočnejše sredozemske sile, Francije. Drugi dogodek največjega pomena je ta, da je v Egiptu, kjer so se Angleži morali v marcu 1922 odpuščati (vsaj formalno) protektoratu in razpisati volitve, postal voditelj najmočnejše stranke, takozv. »egiptiskega komiteja«, srđiti sovražnik Angležev Caglal-paša, ministrijski predsednik. Nevarnost, da se izmuzne Egipt angleški nadoblasti ne samo v političnem, temveč tudi v gospodarskem oziru, je s tem le narastla. Saj smo videli ravno pred par tedni v služaji Carter, da delajo Egipčani Angležem povsod ovire, ki imajo resno politično ozadje. Trejta važna črtnica pa je vstajanje mohamedanskih nacional. držav. Pod spretnim vodstvom Kemal-paše je nova Turčija izrinila Angleže korak za korakom iz Carigrada, tako da so izgubili eno najvažnejših izhodišč za svoje gospodarske načrte v Južni Rusiji in v donavskih državah. Ekzistenca maloazijske države uničuje že sama na sebi angleške sanje o zvezli London-Bombay, ki so jo (vsaj po Lautensacku) po vzorcu Berlin-Bagdad prevzeli Angleži od Nemcev. Ugled, ki ga uživa Kemal-paša, je premostil celo ostro nasprotje, ki je v stari Turčiji obstajalo med Malo Azijo in Sirijo in tukaj se je francoski po-

izkus gospodarske okupacije Sirije v glavnem ponesrečil, če izvzamemo ustanovitve nekaterih bančnih podjetij. — Tudi druge dežele arabske govornice hrepene za elementarno silo po prostosti in po neodvisnosti od zapadnih velešil. Ustanovitev Angorske države in volivna zmaga v Egiptu sta to stremljenje izdatno podžgali. Angleži so morali že l. 1922 opustiti svojo misel o »repatriciaciji« kalifata iz Carigrada v Mekko, ker se je ves mohamedanski svet tej misli odločno uprl. Kakor znano, je angorska vlada 4. marca »odpravila« kalifat in Angleži so takoj zopet povzeli svojo misel delnega kalifata za prednizaške dežele, ki stoje neposredno pod londonskim vplivom. Hedžski kralj Hussein naj bi bil novi kalif. Vendar pa vsebuje panmohamedanski kongres, ki ga Hussein sedaj sklicuje v ventilacijo tega vprašanja, brez dvoma skrito ost proti Angležem. Zadnji sestanek Hussein z njegovim sinom, transjordanjskim emirom Abdulahom v Amannu, je veljal gotovo tudi pogovoru o »bodoči« arabski uniji, katere tvorbo so Angleži in Hussein sklenili v maju 1923 in ki jo obsegala tri dežele angleške interesne sfere: Hedžas, Transjordanjo in Irak. Castillepni Hussein pa kljub vsemu prijateljskosti v Angleži gotovo ne pozablja, da je cilj arabskega nacionalnega pokreta ne toliko ustanovitev velikoorabske države kot borba za popolno neodvisnost od zapada. Pozicija Izlama se torej v Prednji Aziji ojačuje. Pod vplivom istega gibanja se je tudi Perzija iznebila v zadnjem času angleškega kakor tudi ruskega vpliva; naravno njen finančni položaj sedaj nikakor ni rožnat, ker so jo evropski kapitalisti seveda pustili na cedilu. — V splošnem je torej angleška premoč v Sredozemskem morju občutno oslabil; eden zunanjih znakov tega dejstva je n. pr. tudi, da Angleži že davno več ne posedujejo kabelskega monopola, ki so ga imeli toliko časa vzdolž zapadno-vzhodne osi Sredozemske kotline. Morda ima to nazadovanje Angležev svoj neposredni vzrok v tem, da so drugje politično močno vezani. Vsekakor pa moramo priznati, da je Londonu umik olajšan, če pomislimo, da se je vojaška vrednost sredozemske morske ceste z njenimi maloštevilnimi angleškimi postojankami avtomatično zmanjšala vsled nepričakovanega napredka tehnike podmorskih čolnov in zračnih brodov.

Angleški umik je seveda omogočil aktivnejšo sredozemsko politiko drugih držav, predvsem Francije, Španije in Italije. Francija zasleduje z obsežno izpolnitvijo zvez s svojimi afriškimi kolonijami dvojni cilj. Prvič hoče svojo veliko afriško državo, ki jo je general Lyantey ravnokar izpolnil s končnim zavzetjem Maroka, obdržati trdno v svojih rokah in drugič bo v služaji nove vojne vrgla množice svojih afriških batalionov v večji množini in hitrejšem tempu, kot se je to že zgodilo v svetovni vojni, na evropska bojišča. Danes stoji v severni Afriki 6 belih in 24 črnih regimentov, skupno skoraj 100.000 mož. Kapitan Renat Fouck je razvil natančen vojaški načrt, kako naj prevozijo ti transporti v nekaj nočeh na posebno hitrih ladjah pot iz Alžira v Toulon. Z velikim navdušenjem so nadalje Francozi pozdravljali vest, da se je v času od 24. do 31. januarja 1924 posrečila že drugič vožnja preko cele Sahare v avtomobilih (takozvanih »gosenicah«), in to v tretjini časa, ki ga je zahtevala urva vožnja. Tako se približuje s hitrimi koraki čas absolutne francoske nadvlade nad velikanskim ozemljem, ki se razteza od Anverze čez zapadno sredozemsko kotlino in preko cele Sahare tja do izlivov Konga: zveza republik z njeno ekvatorialnoafriško posejso bo kmalu popolnoma neodvisna od angleškega leva, ki je gospodar na Atlantiku. (Konec prih.)

Razorožitev in Društvo narodov.

Društvo narodov pridobiva vedno več pristašev in evropska diplomacija bo morala v dogledni bodočnosti resno računati s to moderno ustanovo. Zanimivo je vedeti, kakšno vlogo ima Društvo narodov v vprašanju razorožitve, ki je po mnenju evropske diplomacije prvi korak k dosegu trajnega miru. Svet je spoznal napačno metodo: »si vis pacem, para bellum«, ki je dovedla do svetovne vojne. Treba je iskati nova in zanesljivejša pota. Nekateri pacifisti vidijo edino rešitev in izhod v Društvu narodov.

Društvo narodov je postalo kljub številnim razočaranjem moralna sila, ki kateri se zatekajo diplomati, ko nimajo drugega izhoda. Njegova bodočnost pa leži baš v povzdigu moralnega ugleda in vpliva. Opremiti ga z vojaškimi sredstvi moči bi ne bilo v vsakem oziru umestno, ker bi se ta lahko zlorabljala. Lloyd George je po pravici označil razorožitveni problem za glavo Društva narodov. Njegovi ustanovitelji so torej sprejeli v statut Društva narodov določbo o omejitvi oboroževanja. Uspeh pa je vendar odvisen od medsebojnega zaupanja držav. Šele nato se bodo razorožile in šele potem bo zažamčen mir. V Evropi pa najdemo danes vse kaj drugega, kakor tako zaupljivost.

Da bi Društvo narodov ugodno vplivalo na razorožitveni problem, je ustanovilo nekaj pomožnih organov. Poleg stalne komisije obstoja mešana komisija, sestavljena iz 25 do 30 zastopnikov vseh državnih slojev, ki jih je izvolil svet Društva narodov. Odvisni niso torej od navodil posameznih vlad, marveč delujejo po lastnem predvarku.

Društvo narodov pa nikakor ne more razorožitev izsiliti, marveč se morajo k temu odločiti posamezne države prostovoljno. Te komisije so izdelale nekaj načrtov. Za razorožitev pridejo v poštev sledeča načela: 1. vsak razorožitveni načrt mora biti splošen; 2. podane morajo biti zadostne garancije za varnost držav; 3. vse države lahko sklenejo defenzivne dogovore; 4. pristane k razorožitvi se izvrši od države do države; 5. uvedbi se mora kontrola nad proizvajanjem vojnega materiala. Ta načela slone na praktični podlagi. Manjka pa vreden činitelj. Društvo narodov ni splošno in države so medsebojno nezaupljive.

V mešani komisiji sta se pojavili dve struji. Prva zagovarja defenzivne dogovore, druga pa zahteva efektivno razorožitev. K prvi skupini spada Francija in države Male antante, drugo stališče pa zagovarjajo nevtiralne države in Anglija. Na podlagi teh stališč sta bila izdelana dva načrta. Enega je napravil Robert Cecil, drugega pa Francozi. Oba sta bila predana podkomisiji z nalogo, da izdela enoten načrt na podlagi obojestranskega stališča. Podkomisija je izvršila ta nevaležen posel in je

zneje je prišel pred konferenco Društva narodov, ki ga je poslala posameznim državam v proučitev. Čakati je treba na odgovore. Brezdvomno je, da bo besedilo v marsikem spremenjeno. Vsekakor pa je ta načrt važen zgodovinski dokument o naporih polno Evrope, da bi prišla do trajnega miru.

Načrt obseja napadalno vojno kot mednarodni zločin. Praktično skoraj nemogoča je določba, da mora svet Društva narodov v slučaju vojaškega napada ugotoviti kdo je žrtev že tekom štirih dni. To je skoraj izključeno, ker se ne morejo zbrati zgodovinski podatki v tako kratko odmerjenem roku, ki ga pa na drugi strani nujno zahtevajo vojaške operacije. Nadalje so nekatere države proti sklepanju partikularnih defenzivnih dogovorov. Tako predvsem Italija in Japonska.

Vprašanje razorožitve je osobito važno za našo državo, ki je obdana od tolikih neprijateljev in nima posebno ugodnih naravnih mej. Moč in ugled Društva narodov mora biti naša želja tudi z ozirom na določbo pakta Društva narodov, ki pravi, da se sme zahtevati revizija določb pogodbe s kako državo, ki bi utegnila kaliti prijateljsko razmerje med obema državama. In takih določb je v naših pogodbah z drugimi državami več. Steer pa je vprašanje razorožitve vprašanje bodočnosti in bi bilo zgrešeno, ko bi hoteli mi postati pionirji tega vzvišenega cilja, ki bi utegnil postati naš grobokop.

Podpirajte „Jugoslovensko Matico“!

Politične vesti.

— Čezvračka — definitivno odpravljena. Iz Moskve javljajo, da je osrednji izvrševalni odbor SSSR razveljavil izredne pravice državne politične uprave (to je prejšnje čezvračke) sovjetske Zveze za boj proti ponarejevalcem denarja in proti kontrarevolucijskim organizacijam. — Čezvračka, ki je bila preje popolnoma samostojna in za svoje čine neodgovorna, je bila že za časa Ljlenina v l. 1922 izpremenjena na G. P. U. (državno politično upravo) in njena polna moč omenjena na boj »proti kontrarevoluciji in sovražnikom sovjetske oblasti«, s čimer so ji bila še vedno puščena jako razsežna prava. Tako je justifikacije šele naknadno javljala sovjetski vrhovni državni oblasti. Z novim sklepom izvrševalnega odbora bi bila končno zaključena dolga vrsta činov in zločinov čezvračke in njenega načelnika Dzeržinskega.

— Zaupnica Poincareju. V četrtek je trajala med Herriotom in Poincarejem ter večino dve uri dolga debata, v kateri je skušal vodja radikalcev dokazati, da bi Francija, ko ne bi šla v Poruhije, še nadalje dobivala od Nemčije stvarne dobave, ki jih je določila odškodninska komisija. On obzale, da se vzdržujejo francoske garnizije v Poruhiju in se bodo vzdrževale do končnega plačila. Govorilo je še nekaj njegovih prijateljev, nakar je Poincare dokazoval upravičenost svoje politike. Končno je izjavil, da ne bo Francija zapustila zasedenega ozemlja, dokler ne bo plačana. Vršilo se je glasovanje za zaupnico. Vlado je bila izrečena zaupnica z 408 proti 151 glasovom.

— Sestanek med Macdonaldom in Poincarejem. Doznavajo se iz londonskih uradnih krogov, da se sestanek francoski in angleški ministrijski predsednik meseca maja. Macdonald namerava priti v Pariz v drugi polovici prihodnjega meseca, ko bosta »objavljali« točuli izvedenskih odborov. Razgovori bodo »informativnega« značaja. Pristavljajo se, da bi ne bila splošna konferenca zaenkrat umestna, ker je bilo že precel mednarodnih konferenc, ki niso rodile pozitivnih uspehov. Do tega sestanka ni pričakovati nobenih važnejših korakov angleške vlade. Ta vest potrjuje poročila, da ne bo Anglija predložila nobenega konkretnega predloga za rešitev reparacijskega vprašanja, dokler ne predložijo izvedenici svojega poročila.

— Ruski monarhisti v boju za »vero, carja in domovino«. Iz pisanja »Vestnika« najvišjega monarhističnega sveta« je razvidno, da smatrajo ruski monarhisti zopet velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča za svojega poglavarja. Na zborovanju, ki so ga imeli v Parizu, je zmagovalo načelo, da se mora monarhija obnoviti po naravni poti brez intervencije tujih držav in da naj nihče ne nastopa s svojimi pretenzijami na carski prestol. Zborovalci so prosili Nikolaja Nikolajeviča, naj se postavi na čelo monarhističnem gibanju, in so sestavili poseben protokol, ki so ga predložili v odobrenje bivši carici materi Mariji Feodorovni. Baje se pa veliki knez Kyril Vladimirovič ne misli odpovedati svoj pravici na prestol kljub sklepu monarhističnega kongresa.

Prosveta.

Danes v soboto popoldne točno ob 4. uri vrši se dijaska predstava pri znanih cenah, pri kateri se vprizori Sekspirjeva Zolgera »Hamlet«. K predstavi vabimo ne samo dijaštvo, ampak tudi ostalo občinstvo. Zvečer je drama zaprtja. V operi pa se poje Smetanova opera »Poljub« za red E.

Nedelja v Narodnem gledališču. V nedeljo dne 6. t. m. vprizori se v dramskem gledališču dve predstavi in sicer popoldne ob 3. uri vlezabavni veseloigr »Smešne precioze« in »Priljudni komisar« kot ljudska predstava pri znanih cenah. Ob 8. uri zvečer pa česka veseloigra »Kamela skozi uho šivance«. V operi se poje ob pol 8. uri zvečer Verdijeve »Aida« kot izven predstava. V pondeljek sta obe gledališči zaprti in to radi skušen za Modno revijo.

Vse posetnike koncerta »Zveze slovenskih pevskih zborov«, ki se vrši v nedeljo dne 6. t. m. ob 3. uri pop. v Unionski dvorani, opozarjamo, da se dobijo vstopnice danes v soboto cel dan ter v nedeljo dop. od 9—12. ure v Matični knjižnici, od 2. ure dalje pa pri koncertni blagajni pred Unionsko dvorano. Ravnotam se dobiva tudi tiskani spored.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani opozarja abonente, da poravnajo vse zaostale obroke najkasneje do 10. aprila 1924, da se izognejo nadaljnjim opominom.

Razstava Kluba mladih iz Ljubljane v Mariboru. Ljubljanski Klub mladih priredi ta mesec v veliki kazinski dvorani v Mariboru svojo VII. umetnostno razstavo. Otvoritev razstave se vrši v nedeljo dne 13. t. m. dopoldne. Za Maribor bo razstava kulturnih dogodke posebno radi tega, ker bodo prvič kompaktno razstavljena plastična dela.

Predavanje o modernem slikarstvu. V mariborski Ljudski univerzi bo predaval akademski slikar g. Fr. Stiplošek v pondeljek dne 7. in 14. aprila o nastanku in razvoju modernega slikarstva s posebnim ozirrom na impresionizem in ekspresionizem. Predavanje bo poljsnejval s sklopičnimi slikami posnetkov važnejših slik, ki so značilne za poudarne razvojne stopnje.

III. koncert jugoslovenske komorne glasbe se vrši v pondeljek dne 7. aprila ob 8. uri zvečer. Na sporedu je Konjovičev komorni kvartet, Lhotkov in Debussyjev kvartet. Vsem posetnikom priporočamo, da si v svrhu lažjega razumevanja omislijo tiskani program, na katerem sta podrobneje obrazložena oba jugoslovenska kvarteta, ki se prikratk izvajata v Ljubljani.

Proslava stoletnice pesnika Branka Radičevića v Mariboru. V soboto zvečer se bo vršila v Narodnem domu v Mariboru proslava stoletnice pesnika Branka Radičevića. Proslavo priredi Slovenska čitalnica v zvezi z drugimi narodnimi društvi in bo obsegala dva dela: koncert, predavanje in recitacije Brankovih pesmi ter prosto zabavo s plesom. Za prireditev vlada veliko zanimanje.

Mladino ljubljanskih srednjih in strokovnih škol ponovno opozarjamo na X. mikazno predavanje, ki se vrši v nedeljo dne 6. aprila ob 11. uri dop. v Filharmonični dvorani. V uvodni besedi bode profesor iz skladatelj g. Emil Adamič obrazložil bistvo in pomen komorne glasbe s posebnim ozirrom na oba kvarteta, ki se izvajata. Zagrebški kvartet »Miranov«-Žepić svira kot prvo točko godalni kvartet znamenitega ruskega skladatelja Glazunova. Starše vladno prosimo, da opozorijo mladino na to pred-

Dnevne vesti.

Ljubljana, 4. aprila.

— Opozorilo! Današnje številko »Narodnega dnevnika« bomo prejeli tudi nekateri nenačrtani naročniki. To pošiljanje bo trajalo samo nekaj dni. Vse prizadejmo se, da se jim prej odločijo, ali se mislijo na list naročiti ali ne. — Naročbo prijavi vsakdo lahko s tem, da nam po priloženi polovici pošlje naročnino najmanj za en mesec vnaprej, to je 16.— Din. Kdor pa lahko, naj plača za četrt leta. Tudi velja naročilo z listopiscno proti poznejšemu plačilu. Uprava.

— Savez jugoslovenskih dobrovoljcev sklicuje za 5., 6. in 7. aprila v Beogradu konferenco vseh svojih organizacij. Konferenca bo predvsem sklepala o tem, kako bi bilo zagotoviti dobrovoljcem pravice, ki bi jim doslej odvzemale. Savez dobrovoljcev za Slovenijo zastopa predsednik g. Perić.

— Jugoslovenski poljedelci v Pragi. V Prago je prispela prva skupina mladih jugoslovenskih zemljoradnikov, ki so prišli v češkoslovaško, da se praktično spoznajo z obdelovanjem polja v tej državi in da si ogledajo poljedelske razmere v Češkoslovaški. Na praški postaji so jih pozdravili zadrževalci češkoslovaških poljedelskih organizacij, zastopniki mednarodnega poljedelskega urada in jugoslovenska kolonija. V dvorani poljedelskega združenja je bila prirejena svečana dobrodošlica. Mladenci so bili poslani na posemerna večja posestva, kjer bodo izvrševali svoje praktično delo. V češkoslovaški ostanje do novembra. Med tem časom pojdejo večkrat na ekskurzije v poljedelska središča. Proti koncu se bo vršil poljedelski tečaj, da se spoznajo tudi s poljedelskimi teorijami. Vsi listi pozdravljajo mlade jugoslovenske kmetovalce in naglašajo, da bo ta akcija ugodno vplivala tudi na prijateljsko razmerje med obema slovanskima narodoma.

— Češkoslovaški kmetje zahtevajo odškodnino. V analih češkoslovaškega sodstva pomenja veliko senzacijo proces 500 tih kmetov iz Hrušova proti tamšnjim tovarni kemikali. Kmetje zahtevajo več milijonov odškodnino za poškodbo rodovitnosti polja, ki je padlo v nekaj letih, odkar je bila tam zgrajena kemična tovarna, najmanj za 50 odstotkov. Izid procesa, ki se vrši v Modravski Ostravi se pričakuje z veliko napetostjo. Ob tej priliki so se strokovnjaki izjavili za zakonski predlog proti kvarnim posledicam industrializacije.

— Novi biskup v Dubrovniku. V nedeljo je bil posvečen za biskupa Don Vlaho Barbić, ki je bil do sedaj kanonik v Dubrovniku. Don Vlaho Barbić je pridelen dubrovaški škofiji biskupa dr. Marčetića.

— Kongres bančnih uradnikov. Dne 20. in 21. aprila se vrši v Zagrebu kongres saveza bančnih uradnikov in namestencev Jugoslavije. Na dan pred kongresom dne 18. t. m. ob 3. uri popoldne se vrši plenarna seja savezne uprave in savezne kontrole, na kateri se bo razpravljalo o referatih, ki bodo podani na kongresu in o saveznem premoženju.

KINO „MATICA“

Od 3. do 9. aprila:

Zlata predica.

Otroška pravljica v 3 dejanjih

in

Seffov beg iz zapora.

Mladinski primerno!

deluje iz prijaznosti cel orkester in pevski odsek Sokola I. Začetek točno ob 8. in pol zvečer (policijska ura do 1 ure). Vabljeni vsi in prost vstop vsem. — Odbor.

— Slov. zid. in tes. društvo v Ljubljani. Redni občni zbor za leto se vrši glasom sklepa zadnje seje, dne 27. apr. t. l. (na belo nedeljo). Čas in kraj objavimo pravočasno, kakor to zahtevajo pravila. — Odbor.

— Odkrita vlomilska družba. K večerajšnjemu našemu poročilu o aretaciji vlomilske družbe Šitar in tovariši se poročamo, da je policija zaplenila vlomilcem 4 kompletne garniture orodja, 50 komadov srebrnega jedilnega orodja in več kosov zlatnine. — Z ozirom na aretacijo dimnikarske pomočnika Riharda Kernca, prosi pokrajinska zadruga dimnikarjev v Ljubljani za objavo, da je zadržano načelstvo že takrat, ko je bil Rihard Kernc prvič zasačen pri tatvini, odredilo, da se Rihard Kernc ne sme uporabljati za dimnikarska dela. Ivan Kernc, dimnikarski mojster v Ljubljani od tistega časa tudi ni več v svoji zaposlitvi nepoštene sina Riharda Kernca. V splošnem lahko ugotovimo, da pokrajinska zadruga dimnikarjev strogo pazi na to, da se pri izvrševanju dimnikarske obrti ne uporabljajo nepošteni elementi.

— Policijske ovadne. Včeraj so bile vložene te-le ovadne: 2 radi tatvine, 2 radi vroma, 1 radi kaljenja nočnega miru, 9 radi prestopka cestno policijskega reda, 1 radi prekoračenja pol. ure, 1 radi pasnega kontumiranja, 1 radi utemeljene osebne prostosti, in po ena radi poškodbe tuje lastnine, najhujše človeškega plodu in radi prepevanja v kavarni. — Na Krakovskem nasipu je bil ukraden brančevki Mariji Porežer iz Cerkevne ul. svilen dežnik, vreden 120 Din. — V Rožni ulici je bilo ukradeno 1. Vidmarjevi več naglavnih rut, 8 preoblek za odevje in 4 brisače v skupni vrednosti 800 Din. — So-progi zemljemorca Mariji Götzl so bile ukradene iz kurnika na dvorišču hiše na Vojvoda Mišiča cesti 3 kokoši, vredne 250 dinarjev.

— Mlad utopljenec. Predvčerajšnjem popoldne je šla 64 letna Marija Ingličeva k mesarju Anžiču v Hradskega vasi štev. 66 plačat meso. S seboj je vzele 4 letnega vnuka Ivana. Ko je žena plačevala, je dečko pobegnil skozi vrata, ki so bila slučajno odprta, na vrt in od tam na nasip Ljubljanske. Dečka so opazili ravno, ko je zdrl pri napisu v vodo. Voda je nesla dečka kakih 100 m po vrhu, kakar ga je potegnil hud vrtinec v globlino. Na obalo je prišlo sicer precej ljudi, toda vsled visoke narasle in zelo dročice vode, si ni upal nikdo v vodo. Trupla se niso dobili.

— Umrli so v Ljubljani: Dne 2. aprila: Alojzij Tavčar, medlarski pomočnik, 37 let. — Josip Jakusch, arhitekt, 60 let. — Marija Pirc, posestniškovna žena, 51 let. — Ivan Koželj, delavčev sin, 3 mesece. — Dne 3. aprila: Tatjana Milnar, uradnikova hči, 13 mesecev. — Matija Deržaj, krojaški mojster, 55 let. — Vencelj Steiner, zasebnik, 85 let. — Dne 4. aprila: Neža Mejač, postrežnica, 78 let. — Frančiška Javoršek, bivša kuharica, 65 let.

— Lovski zabavni večer bo v soboto, dne 5. t. m. v Kazini, pričetek ob 20. uri. Na sporedu so razni komični lovski prizori, petje in ples. K obilni udeležbi so vabljeni lovci in tudi nelovci, vsi, ki se hočejo zabavati v lovski družbi. Vstopnine ni, obleka sportna ali promena.

— Slov. lovsko društvo.

Maribor.

— Razpisuje se mesto tehničnega ravnatelja pri mariborskem mestnem električnem podjetju. Nastop službe takoj, službeno razmerje pogodbeno, plača po dogovoru. Opremljene prošnje z navedbo službenih zahtevkov je predložiti najkasneje do 15. t. m. magistratu v Mariboru.

— Kako se izvaja prijava tujih nameščenec. Kakor znano, je vlada izdala nedavno naredbo, da se morajo v gotovem roku prijaviti vsi inozemci, ki so nastavljeni v naših podjetjih in obratih. Ta odredba je gotovo vredna pohvale, sama na sebi pa nikakor ne bo dosegla nameravane uspeha, če se prijave, katere dostavijo podjetja, ne bodo strogo kontrolirale. Iz gotovoga vira doznajemo, da nekatera podjetja predlagajo netočne in napačne prijave, samo da bi tako ohranile še naprej svoje importirance. Tako se n. pr. prijavljajo ljudje, za katere bi naša doma dovolj nadomestila, kot strokovnjaki čisto druge stroke kakor jo v resnici opravljajo. Pozivamo torej inspekcijo dela, da se o vsaki prijavi, ki je sumljiva, preprča na lice mesta. Če je tudi resnična in odgovarja dejanskemu stanju. Brez te kontrole bo vsa odredba ostala le iluzorna, kos brezplodno zapravljenega papirja.

— Tako ne pojde. Tukajšnja oblast je nekemu inozemskemu »strokovnjaku« izdala nalog, da mora v gotovem roku izgniti iz naše države. Dotičnik je reklamiral v Beogradu in kakor doznavamo so mu tam dovolili, da sme še eno leto osrečevati naše mesto. Tako ne pojde! Ena oblast ne sme pobijati, kar podprta po tehniških virih odredi druga.

— Socialisti nastopijo samostojno. Tukajšnje glasilo socialnih demokratov piše, da bodo njihova stranka pri predstoječi volitvah nastopila samostojno in se ne bo vezala z nobeno meščansko. Kakor izgleda so torej zmagali v stranki zavednejši Slovenci in socialisti, ki so bili od vsega začetka proti mešetarjenju z Nemci. Tako bomo imeli pri občinskih volitvah v Mariboru tri liste, slovensko, nemško in socialistično.

Celje.

— II. občni zbor Gremija trgovcev za politični okraj Celje se vrši v četrtek, dne 10. aprila ob 8. uri zjutraj v restavraciji Narodnega doma z običajnim dnevnim redom. Če bi občni zbor ob določen uri ne bil sklicen, se vrši eno uro pozneje občni zbor ob vsakem številu članov.

— III. muzikalno predavanje za mladino priredi jutri v nedeljo, dne 6. aprila ob pol 11. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma Glasbena Matica. Na vsprejeto so: rondo, klavirska sonata in suite. Celotni program izvaja pianistka Glasbene Matice gđ. Novakova. Predaval bo ravnatelj g. Sancer. Vstopnice se daje v predprodaji v prostorih Glasbene Matice.

— Statistika umrlih. V mesecu marcu je v mestu Celju umrlo 6 oseb, v javni bolnici 11. v vojaški pa 9 vojakov, skupaj 26 oseb. — Radi tatvine izvršili v prostorih Ljudske posojilnice v Celju neki 21 letni J. Schlauf, mesar iz Dunaja, je bil isti obsoben pred celjskim okrožnim sodiščem na 6 tednov ječe. po prestani kazni pa bo izgnan iz naše države.

Ptuj.

— Dramatično drušvo v Ptuj v pri-zori dne 6. aprila ob pol 4. uri popoldne in 7. aprila ob pol 8. uri zvečer v mestnem gledališču igrat »Užičarje«.

— Predavanje. Dne 29. marca se je vršila v risalnici ptujске gimnazije proslava srbskega pesnika Branka Radičevića. Predaval je prof. Peter Poljček. Predavanju so sledile različne deklamacije gimnazijskih dijakov. Proslava je zelo dobro uspeša.

— Prepoden tat. Te dni je skušal neznan zlikovec oropati župno cerkev v Veliki Nedelji pri Ptuj. Tat je odprl glavna cerkvena vrata, vendar pa tatvine ni mogel izvršiti, ker je bil prepoden.

— Aretacija. Tukajšnja policija je aretirala dne 1. aprila Alojzija Raša, ker je osumljen soudeležbe pri umoru dveh obmejnih finančnih stražnikov, ki se je izvršil leta 1920. Rašelj je bil oddan v zapore okrajnega sodišča.

— Zdravnik dr. M. Mrgole je pričel ordinirati v Ptuj v hiši nasproti gostilne Zupančič.

Novo mesto.

— Osebna vest. Dosedanji okrožni zdravnik dr. Viktor Gregorič je imenovan z odlokom od 31. marca t. l. tukajšnjim okrajnim zdravnikom. Pozdravljamo ta hvalevredni ukrep vlade, gospodu doktorju kakor tudi Novomeščanom pa iskreno čestitamo.

— Poštini avto. Poštini promet med Novim mestom in Brežicami je s 1. t. m. zopet upostavljen. To pot je vzela državna pošta vožnje v svojo režijo. Dobili smo popolnoma nov krasen avto menda iz reparacij, ki vozi dnevno med obema krajema. Iz Brežic odhaja ob 7. zjutraj, iz Novega mesta pa se vrača proti Brežicam ob 15.45. — Spremlja ga uniformiran poštini uslužbenec. Ker je bil ta del Dolenjske tozadevno že dolgo v skrajno slabem položaju, so si vsi prizadeži kraji oddehnili in ne žele drugega kot rednega prometa, ki so ga doslej dovolj dolgo pogrešali.

— Stekel pes je ugriznil v uho ključavničarskega pomočnika Franca Zupana, ki je obiskal svoje sorodnike na Dobravi pri Kostanjevici. Oddalil so ga čez dva dni v Pasturjev zavod v Zagrebu.

Pozor! Pozor!

KINO IDEAL

Žena - mati - dete?

(Kako razjasnim to svojemu detetu.)

Ta zanimivi film predvaja se samo še danes, soboto 5. in nedeljo 6. t. m. Ne zamudite ogledati si ta film.

PREDNAZNANILO:

Hipermoderna ženska

(Pariški škandal)

Sport.

Za Olimpijski dan 1924 v Ljubljani je določen sledeči spored: 1. Na predvečer v soboto ob 8. uri telovadna akademija v Ljudskem domu s predavanjem g. dr. Šarabona; 2. Dopoldne ob 10. uri statetni tek po ulicah start pred Narodnim domom, cilj pred Nuskovo cerkvijo. Proga kot običajno; 3. ob 11. uri obhod sportnikov po mestu, nato izpred balkona poslopja Dravske divizijske oblasti kratek nagovor in razhod; 4. ob pol 2. uri popoldne kolesarska dirka kluba »Primorje« na Celovški cesti 2 km; 5. ob 3. uri popoldne dve nogometni tekmi in lahkoatletika prireditve; 6. Zvečer ob 8. uri v Narodnem domu zabavni večer s kratko težko atletsko prireditvijo (rokoborba). Isti dan se bodo prodajali olimpijski znaki in olimpijske srečke. Upamo, da poseti občinstvo čim številneje te sportne prireditve in podpre dohodke, ki se vsi stekajo v olimpijski fond.

Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani. Vsi dirkači in kolesarji, se opozarjajo, da se sigurno udeležijo sestanka, ki se vrši danes, v soboto, ob 20. uri zvečer v Prešernovi sobi pri Novem svetu. Važni razgovor radi olimpijskega dneva, ki se vrši 13. t. m.

Nedeljske nogometne tekme. — V nedeljo 6. t. m. se vrši na igrišču S. K. »Primorje«, Dunajska cesta ob pol 14. uri cup-finale Ilirija: Jadran, kateri sledita istotom ob 15. uri tekma med S. K. »Primorje«: Hermes ter nato prijateljska tekma Lask: Ilirija, rez. — Z ozirom na močne postavbe moštve obeta se mnogo sportne zanimivosti in užitka. — Predprodaja vstopnic v trafikah Sever, Senlbürg. ul. (znizane dijaške in vojaške vstopnice se dobé samo v predprodaji). —

Iz strankarskega življenja.

Zborovanje ljubljanskih zaupnikov sklicuje NSS za danes, v soboto 5. t. m. ob 8. uri zvečer v spodnjih prostorih Narodnega doma. Dnevni red: 1. Politični položaj; 2. Slučajnosti.

OBLEKE

NAJCENEJŠE, NAJBOLJŠE, V NAJVEČJI IZBERI IMA

J. Maček, Ljubljana

Gospodarstvo.

Tržna poročila.

Maribor, 3. aprila. (Mesni trg.) Dne 1. aprila t. l. se je govedina prodajala l. po 25 do 27 dinarjev, II. po 22 do 24, III. po 19 do 20; teletina l. po 26 do 30, II. po 24 do 25, svinjina po 30 do 40, jagnjetina po 17.50 do 20, konjsko meso l. po 12 do 15, II. 8 do 10, ribe po 30 do 35 dinarjev za 1 kg; perutnina po 35 do 150, domači zajci pa po 15 do 45 dinarjev za komad.

ŽITO.

Dunaj, 2. aprila. Rž, madžarska 140 —180 češkoslov. kron, domača 3075 avstr. kron, koruza, romunska 4.85 lejev, oves 2600 avstr. kron; domača pšenična moka 5700 avstr. kron, madžarska 5200—5500, rž 4700, ječmenova kaša 2700 avstr. kron.

Budimpešta, 2. aprila. (V tisočih madž. kron.) Pšenica 300—312.5, rž 270—275, ječmen za krmo 270—280, za pivovarne 330—360, oves 255—260, koruza 240—250, otrobi 202.5—205, lucerna 9—10.5.

Jesenska setev. Podatki o jesenski setvi so v glavnem zbrani. Ozmne pšenice je bilo zasejane 1,647,457 ha, ječmena 246,403, rži 158,678, ozimnega ovsa 4,132 ha. Lanskoleto (1922) je bilo zasejano ozimne pšenice 1,450,617 ha, ječmena 214,434 ha, rži 168,836 ha. Po pokrajinah je bilo posejano pšenice v severni Srbiji 402,668 ha, v južni Srbiji 133,389 ha, v Hrvaški 363,314 ha, v Bosni 130,493, v Vojvodini 529,706, v Sloveniji 15,825, v Dalmaciji 21,000 in v Črni gori 2,019 ha; rži v severni Srbiji 18,187, v južni Srbiji 45,911, v Hrvaški 42,125, v Bosni 11,169, v Vojvodini 6,916, v Sloveniji 26,614, v Dalmaciji 2600 in v Črni gori 1,464 ha. Stanje ozimne setve je povsod zelo dobro, ker dosedaj ni primanjkovalo vlage in tudi manj vlažno leto ne bo oviralo vegetacije. Tako smemo računati, da bo letošnji pridelek zopet nekoliko prekosil lanskega.

Gospodarska razstava v Pragi. V dneh od 15. do 20. maja t. l. priredi »Zemledeljska jednota češkoslovaške« gospodarsko razstavo v Pragi v Kralovski Oboje. Razstava, ki je ena izmed najbolj znanih te vrste v Evropi ter je obnem največji trg gospodarskih strojev, je razdeljena na sledeče skupine: Splošno kmetijstvo (iznajdbe, konstrukcije, literatura, statistika itd.); produkcija kmetijstva (žito, sladkorna pesa, vino, sadje, hmelj); lesna produkcija; gojitve goveda in domačih živali vseh vrst; kmetijska industrija (mlekarnstvo, sladarstvo, mlinarstvo, pivovarništvo, destilacija, sadne konzerve itd.); gospodarski stroji (motorji, plugi, vse vrste mlatinih, sejalnih strojev, končno nove iznajdbe te vrste); profesija in kmetijski izdelki v obrti in industriji; kmetijska združenja; kmetijsko stavbeništvo. — Poleg tega bo prirejena cela vrsta specialnih ekspozicij, tičočih se kmetijske stroke. Razstave, katere prireja »Zemledeljska jednota češkoslovaške« poseba cela Evropa ter nudijo najpopolnejši pregled napredka in razvoja kmetijstva. Opozarjamo na to pomembno strokovno razstavo naše kmetijstvo ter ostale zainteresirane kroge.

Važno za delavce. Z ozirom na to, da se mnogi delavci odpravljajo na delo v Beograd, ne da bi si poprej preskrbeli potrebne osebne listine in lim vs'ed tega nastajajo mnogokrat neprilike, opozarja policijski komisar vsakogar, ki namerava odpotovati v vzhodne dele naše države zaradi dela, da si preskrbi pravočasno potrebne osebne listine.

K preiskavi umora na Vodovodni cesti

Osumljeni Jerančič ne prizna ničesar.

Vsa dosedanja prizadevanja policije, da osumljeni Jerančič prizna zločin na Vodovodni cesti, so ostala brezuspešna. Vsako krivdo kategorično zanika in trdi, da je popolnoma nedolžen. V svojem zagovoru je tekom večerašnjega dne izjavil, da je večkrat spremljal pokojno Faniko po zadnji predstavi iz kina »Tivoli« proti njenemu domu. Vendar ni šel nikdar dalje, nego do »Transformatorja« na Dunajski cesti. Tako tudi usodnega večera. Pri »Transformatorju« se je poslovil od nje in odšel po Dunajski cesti proti mestu. V precejšnji oddaljenosti se mu je zdelo, da je nekdo ustrelil. Ni se zmenil za to, marveč korakal, nič hudega slutel, mirno naprej. Šel je naravnost domov. Za nesrečo je zvedel šele naslednje jutro, baš v trenutku, ko je dokončeval ljubavno pismo, namenjeno Faniki. O umoru so ga obvestili detektivki, ki so ga prišli aretirati. V svojem zagovoru omenja, da je postala Fanika bržkone

Žrtev ljubosumnosti.

Pokojna mu je namreč čestokrat zatirala, da je imela poprej znanje z nekim svojim, v Ljubljani se nahajajočem rojakom, katerega pa ni marala in je bil on radi tega zelo ljubosumen. Imena tega Idrjčana mu ni hotela izdati, boječ se, da ne bi med tekmečema prišlo do spopada.

Revolverja in denarja ni.

Jerančič zatrjuje, da revolverja sploh ni nikdar nosil, prav tako ne more dati nobenega pojasnila glede oropane denarja (1000 D), ki je bil odvzet umorjenki.

Kako se obnaša v zaporu?

Osumljenec, ki je pod neprestanim nadzorom policije, je v svoji celici popolnoma miren. Le jed mu ne tekne, pač pa pije izredno veliko vode. Spi mirno, a podnevi se zgleda čestokrat v strop, kamor strni in brez izraza po cele minute. Pravi, da se mu pokojna Pani prikazuje v sanjah in se ljubeznivo razgovarja z njim.

Tekom današnjega dne bo Jerančič predan sodišču, kjer se bo preiskava nadaljevala. Ždi se, da bo ta slučaj za preiskovalnega sodnika precej trd oreh, katerega stružbo bo stalo precej truda.

Kako sta se spoznala?

Jerančič je čestokrat zahajal v kino »Matica«, kjer je bila nameščena Fanika Petkovšek kot blaginjičarka. Ob neki predstavi je bil Jerančič na račun, kamor je prišla tudi Fanika. Začel je kometirati z njo in uspeh ni izostal. Naslednji dan ji je poslal Jerančič po svojem bratu pismo in širi nagajanje. Ona mu je odgovorila tudi pismeno. Kmalu ga je vzbujala z vsem ognjem svoje deviške duše. On ji je opetovano zatirjal, da brez nje ne more živeti. Vabi jo je v gledališče in na razne prireditve. Ob neki priliki je našel avto, ki jo je prišel počakati pred gledališčem. V avtomobilu sta se nato odpeljala domov. Bila sta tudi na letošnji Slavčevi maskeradi, kjer je Jerančič

— Začasno odredbe za blagovni promet z Reko in preko Reke objavimo radi pomanjkanja prostora v jutrišnji številki.

— Naš uvoz v tretjem četrtletju 1923 je znašal 2,339,562.507 dinarjev. Največji del odpada na uvoz tekstilnega blaga (1.103 milijone dinarjev), dalje kovine in kovinski izdelki (izvzemši stroje), poljedelski prideiki (zlasti kava), mineralna olja, stroji in aparati (za 151.1 milijona dinarjev). Sladkorja smo uvozili v tem času za 57.5 milijonov dinarjev.

— Promet z dragocenimi kovinami. Avstrijsko zvezno ministrstvo za finance je odpravilo vse omejitve prometa z dragocenimi kovinami.

DOBAVE.

— Dobava ostravskega plinskega promoga. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 16. aprila 1924 za dobavo 500 ton ostravskega plinskega promoga. Pogoji se nahajajo na vpogled pri ekonomskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani. Gospodarska cesta (nasproti Velesejma) vsak delavni dan od 10. do 12. ure.

— Dobava ostravskega koksa. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 17. aprila 1924 za dobavo 500 ton ostravskega koksa, mehke kvalitete. Pogoji se nahajajo na vpogled pri ekonomskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani. Gospodarska cesta (nasproti Velesejma) vsak delavni dan od 10. do 12. ure.

Primorske vesti.

p Iz volilne borbe na Primorskem. Jutri se vrše v Italiji volitve. Agitacija je dosegla svoj vrhunec. Posamezne stranke mečejo med ljudstvom svoje zadnje karte, da bi dohile čimveč glasov. Naše ljudstvo se je že odločilo, narodni voditelji pa so vestno na straži in pazijo na vse »lumparije« nasprotnikov. In teh se poslužujejo nasprotniki v izdatni meri. Tako agitirajo delavske stranke med našim ljudstvom s tem, da jim pripovedujejo, da je lipa drevo, pod katerim se serčijo bogatiji in gledajo, kako jim služijo delavci v vročini rpe denarce. Drugi zopet opozarjajo na republikanski znak lopata, ki je znak delavskega in kmetijskega ljudstva. Republikanci so baje velika stranka, ki bo prej ali slej gotovo zmaga; in tedaj ne bo ne vojaščin, ne davkov. Takih vzgledov bi lahko navedli še več. No, nehalo bo to z jutrajšnjim dnem.

KINO TIVOLI

Od 3. do 6. aprila:

„Poslednja borba“

v glavni vlogi

HARRY PIEL.

Izpred sodišča.

PRETEP.

Dne 5. novembra 1923 so se stopili v gostilni Vincenca Zupana v Trzinu. Pri tej priložnosti je Andrej Zadravnik napadel z nožem tovariša Drečnika in ga ranil po nosu in po rokah. Zadravnik je bil obsojen na 1 mesec zapora in je sodbo potrdilo tudi vzklicno sodišče.

TAT V VLAKU.

Brezposelni delavec je v vlaku iz Ptuja v Celje hotel okraštati svojega sopotnika Antona Cundra, ki je spal. V trenutku, pa ko je Bračun segel v žep, se je Cunder zbudil, prijel za tatinsko roko, jo krčevito držal in začel biti s pestjo po glavi Bračuna. Bračun je bil nato v Celju oddan policiji. Dne 2. t. m. je bil Bračun pri okrožnem sodišču v Mariboru obsojen na 6 mesecev težke ječe.

GOLJUFIJA IN PONEVERBA.

Trgovca Ivan Filipančič iz Gornje Radgone je dobil od Semerčiča konje, da jih proda in 4000 K, da plača carino. Filipančič je zamenjal izročene dobre konje za manj vredne in te potem prodal v Avstrijo. Filipančič-u so tudi Henrik Eita, Glaser in Heller izročili 16.000 K, da zacarini konje. Ti pa niso dobili ne konj, ne denarja. Filipančič se mora sedaj zagovarjati za svoje zločine pred mariborskim sodiščem, kjer je bil dne 2. t. m. obsojen na 10 mesecev težke ječe.

ZAPELJIVEC.

Nežika J. je ovadila Jerneja N. iz ljubljanske okolice, da jo je pridobil za intimno občevarje po triletnem znanju s pretvezo, da jo poroči. Fant pa ni držal svoje obljube. Baje radi tega, ker mu mati ni hotela izročiti posestva, če si ne poišče bogate neveste, kar pa Nežika ni bila. Fant je poslušal ma-

ter in si je zbral drugo nevesto. Kmalu po poroki je Jerneja tožila zapeljana Nežika in Jernej je bil obsojen na tri mesece zapora in mora poleg tega plačati Nežiki 5000 Din. Jernej se je proti razsodbi pritožil, vendar vzklicno sodišče ni izpremenilo kazni. Vzklicno sodišče se je uverilo, da je deklica na dobrem glasu in da je Nežiko premočil Jernej šele po večmesečnem zalezovanju in z obljubami, da jo vzame za ženo, ker potrebuje pridno in dobro ženo, če tudi ne bi imela dote.

§ 104.

Posestnik Štefan Rožnja iz Gornje Radgone je trdil, da sodišče neko stranko ščiti. Matevž Nedok je pa v gostilni Krvaš v Gornji Radgoni rekel: tu pijejo sodniki celo noč, drugi dan pa sodijo. Štefan Rožnja je bil pri mariborskem okrajnem sodišču dne 2. t. m. po § 104 obsojen na 200 Din oziroma 48 ur zapora, Nedok pa na 1500 Din oz. 1 mesec zapora.

Razno.

Zlat »ribolov«. Prebivalce moriškega obrežja je te dni iznenadil izreden dogodek. Ko so ribiči potegnili iz morja mrežo, so našli v njih vseh vrst dragocenosti. Nad vasico namreč se je odrgala skala, nazvana Kalifornija, in se valila proti obrežju. Na dotičnem mestu pa so se pokazali dragulji in veliki lonci s starimi novci. Ribiči so seveda zaenkrat opustili ribolov. Oblasti so ugotovile, da gre za zaklade morskih roparjev, ki so v XV. in XVI. veku napadali angleško obalo.

Neurje v Zedinjenih državah. V nekaterih državah Zedinjenih držav je razsajala te dni huda nevihta, ki je povzročila ogromne škode. Vse zveze so bile pretrgane. Ubilih je bilo nad 20 oseb, ranjenih pa okoli 300. Za zaščito zasbne lastnine je moralo nastopiti vojaštvo. Najbolj je bilo poškodovano mesto Oklahomi.

Živi pokopani. Iz Charlestowna v zapadni Virginiji poročajo, da je eksplodirala v rudnikih v Yukonu pokopala 25 rudarjev. Dosedaj so izkopali 20 mrtvih. Gotovo je, da so našli tudi ostali rudarji strašno smrt.

Sodnik. »Zakaj pa ste igrali z denarjem, ki ni bil Vaš?«
»Razumljivo, gospod sodnik, da ne bom igral s svojim denarjem!«
Zdravniško znanje. »Dragi gospod! Vi morate na morisko obalo, drugače ste izgubljeni!« — »Toda, dragi doktor, jaz sem vendar iz Splita!«

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Henry Murger

82

La Bohème.

Prizori iz življenja ciganov.

(Nadaljevanje.)

»Vseeno je,« je rekel Juliji, »kljub temu lahko uprizoriva epizodo na balkonu. Evo ptica, ki naju bo jutri s svojim zbranim glasom zbudil in nama natančno naznanil trenutek, ko se bova morala v obupu ločiti drug od drugega.« In Rudolf je obesil kletko v kot sobe.

Naslednjega dne ob petih zjutraj je bil golob

popolnoma točen in je napolnil sobo z dolgim gruljenjem, ki bi bilo zbudilo oba ljubimca, če bi bila spala.

»No,« je rekla Julija, »sedaj je trenutek, da greva na balkon in se v obupu posloviva; kaj rečeš na to?«

»Golob prehiteva,« je rekel Rudolf; v novembru smo, sonce vzhaja šele opoldne.

»To je vseeno,« je rekla Julija, »jaz vstanem.«

»No, zakaj pa?«

»Želodec mi je prazen in ne prikrivam ti, da bi rada kaj jedla.«

»Čudno, kako se ujemajo najine simpatije,

tudi jaz sem strahovito lačen,« je rekel Rudolf, vstal in se prav naglo oblekel.

Julija je bila že zakurila ogenj in je iskala v njegovi jedilni omari, če bi kaj našla; Rudolf ji je pri tem pomagal.

»Glej,« je rekel, »tu je čebula!«

»In slanina,« je dejala Julija.

»In surovo maslo.«

»In kruh.«

»Joj! to je vse!«

Med tem iskanjem je golob nič hudega sluteč brezskrbno pel na svoji gredi.

Romeo je pogledal Julijo, Julija je pogledala Romea; oba sta pogledala goloba.

Več nista rekla. Usoda goloba ure je bila zapčena; če bi bil vložil ničnostno pritožbo, bi bil to izgubljen trud; glad je tako krut svetovalec.

Rudolf je bil zakuril ogelje in je kupal slanino v rastlopljenem maslu; pri tem je delal resen in svečan obraz.

Julija je z melanholičnim obrazom lupila čebulo.

Golob je še vedno pel, bilo je to njegovo labudje petje.

K tej žalostinki se je pridružilo cvrčanje masla v ponvi.

Čez pet minut je maslo še cvrčalo; golob pa, enak templarjem, ni več pel.

Romeo in Julija sta bila pripravila svojo ura a la crapandine.

»Imel je lep glas,« je rekla Julija, ko je sedela k mizi.

»Bil je prav nežen,« je dejal Romeo, ko je rezal svojo budiko, ki je bila popolnoma prepečena. In oba ljubimca sta se spogledala in se zasajčala, da ima vsak solzo v očeh.

Hinavca, od čebule so jima prišle solze v oči.

XXII.

Epilog k ljubzni Rudolfa in gospodične Mimi

I.

Prve dni, ko se je bil Rudolf definitivno sprijateljil z gospodično Mimi, ki ga je bila zapustila, kot se čitatelj spominja, da je stopila v kočijo vicomteja Pavla, si je pesnik vzel drugo ljubico, da bi se omamila.

Bila je to ista modrolaska, za katero se je bil nekega dne, ko so ga mučili neumni paradoksi kot smo videli, oblekel kot Romeo. Toda to razmerje, ki je bilo pri njem le stvar togote, pri omi pa stvar kaprice, ni moglo dolgo trajati; ta deklica je bila na vse zadnje le razuzdanka, ki je do pličice poznala zvijače lahkoživke; bila je dovolj duhovita, da je zapazila duha drugih in ga mogla ob priložnosti izrabiti, in imela je le toliko srca, da ji je lahko prehitro bilo, če je preveč jedla. Vrh vsega tega je bila grozno samoljubna in strašno nečimurna, da bi bila rajši videla, da si zlomi njen ljubimec roko, kot da bi imela en obšivek manj na svoji obleki in obledel trak na klobuku. Srednjevrstna lepota, navadno bitje, ki so mu bili prirojeni vsi slabi nagoni, in bila je vendar zapeljiva radi gotovih lastnosti in ob gotovih urah. Zapazila je prav kmalu, da jo je Rudolf vzel edino zato, da mu pomaga pozabiti odsotno ljubico, za katero pa je nasprotno poleg nje še bolj zaloval, kajti nikdar se ni bila podoba njegove prejšnje ljubice v njegovem srcu bolj zgovorna in bolj živa.

PALMA

Kavčuk-pete in kavčuk-podplate

nosijo otroci in odrasli, ker so isti trpežni in jih je prijetno nositi.

Hišne potrebščine

emaliranotežkoposodo znamke „Goliath“ in lažje vrste, češkoslov. proizvoda, pločevinasto in lito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo se kupi najceneje in najbolje pri tvrdki

A. Vicel,

Maribor, Glavni trg št. 5

Ljubljanska borza za robo in vrednote razpisuje

I. Mesto tajnika za borzno razsodišče.

Ponudniki naj navedejo dokaze o

- jugoslov. državljanstvu,
- dosedanji neoporečnosti,
- dovršenih pravnih študijah,
- spособnosti za sodnijsko službo (dokaz o položenem praktičnem sodnijskem izpitu),
- večletni sodni praksi posebno pri trgovskem sodišču,
- znanje jezikov.

II. Mesta senzalov za:

- blagovno in
- efektivno borzo.

Reflektanti morajo navesti dokaze o

- jugoslov. državljanstvu,
- izpolnitvi 24 let,
- dosedanji neoporečnosti,
- slobodnem oskrbovanju lastne imovine,
- dovršenih trgovskih študijah in večletni blagovni odnosno bančni ali pa mešetarški praksi,
- položenem mešetarškem izpitu z dobrim vspehom,
- znanju jezikov.

Detaljne ponudbe z navedbo referenc in zahtevkov se naj naslovo do 22. t. m. na **Tajništvo ljubljanske borze za robo in vrednote**, Kongresni trg št. 9 I. n. (Filharmonija).

Najprimernejši velikonočni priručnik za mladino so

ANDERSENOVE PRIPOVEDKE,

katero so izšle v „Splošni knjižnici“ zvezek 7. Cena: broš. Din 12.—, vez. Din 17.—.

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg št. 8.

IV. JAX in sin Ljubljana

Gospodstva c. št. 2

priporoča svojo bogato zalogo

pisalnih strojev

„ADLER“ in „URANIA“

šivalnih strojev

za rodbine in obrt ter

voznih koles

Styria — Dürkopp —

Orožno kolo (Waffenrad).

: Ceniki zastoj in franko. :

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davčino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglaših!

Deklica

v starosti 16 let, rečnih a posušeni staršev bi bila rada kot učenka v kakšno trgovino ali kaj sličnega, kjer bi imela tudi oskrbo. Ponudbe se prosijo pod »Poštena« na upravo lista.

V električno brušenje

se sprejemajo rabljene britvice (Gilette, Mem itd.) v drogeriji »Adrija«, Selenburgova ulica 5.

Stanovanje

kuhinja in 1 soba v mestu ali na periferiji se išče za takoj ali s 1. majem. Ponudbe pod »Mesečina postranska« na upravo lista.

2 zavarovalna akviziterja

se sprejemata proti stalni plači in visoki proviziji. Predpogoj praksa in dobro poznavstvo. Pismena ponudba na »L'Union«, francoska zavarovalna družba, Ljubljana, Kolodvorska ul. 34/II.

Okrajne zastopnike

sprejme za Kranj, Kamnik, Logatec, Kočevje, Črnomelj, pod zelo ugodnimi pogoji. »L'Union«, francoska zavarovalna družba, Ljubljana, Kolodvorska ul. 34/II.

Sir!

1/2 Emdolce Groyer, Tilsiter, Trapist po pošti od 5 kg naprej kupite vedno najceneje v mlekarni Iv. Kos, Ljubljana, Bohoričeva ulica 28.

Drva

odrezki od parket in žage bukova in hrastova, dolga po Din 25.— za 100 kg., kratka po Din. 30.— za 100 kg. in žaganje od trdega lesa po ugodni ceni oddaje dokler traje zaloga Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga Ljubljana, Metelkova ulica 4.

Kupim,

zamenjam, ocenjujem in prodavam v komisijiski prodajo pošne znamke, star kovan denar, starine, in sicer posamezno in zbirke. Osobito iščem znamke na pismih iz trgovske korespondence ter aktov (1850—74). Nuber, Ljubljana, Gospodstva c. št. 5, II. nadst.

Prodajalka

poštena, prijazna, dobro verzirana se sprejme takoj v trgovino s živili. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Poštenost« na upravo lista.

Brusimo v Celju

britve, škarje, nože itd. Za delo jamčimo. Se priporoča »Elektr. brusarna«, Prešernova ulica 19.

Lesene barake,

nove, 12'10" x 4'18" m prodaja Pokojninski zavod, Aleksandrova cesta 12.

Prevzemalec lesa

išče službe pri kaki večji lesni trgovini, je popolnoma vešč te stroke. Nastop in pogoji po dogovoru. Naslov pri upr. listu.

Trgovina

dobro vpeljana z mešanim blagom v Mariboru se radi selitve prodaja. Plača se samo inventar. Naslov pove ogl. zavod Sušnik, Mačbor.

Prazna soba

z eventualno uporabo kuhinje se išče za družino brez otrok v mestu ali okolici za 1. maj. Cenj, ponudbe z navedbo cene in lege pod »Dobro plačana« na upravo lista.

Hiša na Glincah

št. 230 naprodaj. Natančneje se poizve Poljanska cesta 42.

2 kleti za skladišče

veliki, svetli, suhi in zračni, odda Pokojninski zavod, Aleksandrova cesta 12.

Kočija

dobro ohranjena se prodaja. Po izve se Poljanska cesta 42.

Soba

s hrano oddam takoj dvem ali trém ali gospodom. Naslov pove uprava lista.

Vsakovrstno ročno slikanje,

kakor tapetniški vzorci, reklamne risbe za izložbe, vceljske itd. prevzame poceni in zanesljivo izvedbo akademsko naobražen risar. Ponudbe pod »Risarska« na upravo lista.

Vosecne cvetlice

kakor prave: krisanteme, vrtnice, nageljnice v vseh barvah, lilije itd. za cerkev, salon in vence izdeluje po naročilu iz nizki ceni Jospina Špan, učiteljeva soproga, Slovenska Bistrica.

Mali oglasi imajo uspehi!

ZVEZNA KNJIGARNA LJUBLJANA, MARIJIN TRG št. 8

priporoča sledeče najnovejše

dunajske in pariške modne liste:

Star-Album 1924	Din 45.—
Parfait-album za otroke	„ 35.—
L'ideal parisien	„ 30.—
Perfekt Mode	„ 17.—
Die Wienerin	„ 12.—
Lyon's-album za perilo	„ 10.—